

Ogólnopolskie seminarium poświęcone prezentacji wyników badań oddziaływania Elektrowni „Kozienice” na środowisko leśne było interesującym dwugłosem: ekspertów, naukowców zarówno z Instytutu Badawczego Leśnictwa, jak i uczelni wyższych oraz ekspertów z branży energetycznej.

Pracownicy Elektrowni „Kozienice” (aktualnie ENEA Wytwarzanie) – **Mirosław Kowalczyk** i **Rajmund Mączyński** – przedstawił historię, aktualny stan i perspektywy rozwoju najnowszych technologii tu stosowanych, z uwzględnieniem budowy największego w skali Europy bloku energetycznego o mocy 1070 MGW (zakończenie przewidywane jest w 2017 r.). Z kolei prezentacje badaczy ekosystemów leśnych były interesującą syntezą badań obejmujących zarówno florystyczne zmiany, w trzech strefach oddziaływania emisji przemysłowych, dynamikę chemizmu gleb, zróżnicowania stopnia zasiedlenia drzewostanów przez szkodniki wtórne, bogactwa fauny glebowej decydującej o tempie rozkładu materii organicznej i zmian występowania patogenów.

Fot. M. PALENCYKA-JABŁONSKA

Przykład zagospodarowania składowiska zgodnie z obowiązującymi w Polsce wymogami prawa ochrony środowiska.

Doświadczenie Kozienice

Ocenom chemizmu gleb i dynamice jego zmian w strefach oddziaływania Elektrowni poświęcone było wystąpienie **Justyny Marciniak**. Dr hab. **Maciej Skorupski**, kierownik Katedry Łowiectwa i Ochrony Lasu Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, przedstawił prezentację „Roztocze jako bioindykator środowiska leśnego w zasięgu oddziaływania Immslji”. Referat dotyczący „Szkodników wtórnych i stanu zasiedlenia drzewostanów sosnowych w zasięgu oddziaływania Elektrowni” wygłosił **Marek Milkowski** z Polskiego Towarzystwa Entomologicznego. Z kolei prezentację „Ocena stanu drzewostanów sosnowych na podstawie wskaźników monitoringu fitopatologicznego” przedstawił prof. dr hab. **Zbigniew Sierota**.

Ożywiona dyskusja uczestników seminarium wykazała, że wyniki wieloletnich badań jednoznacznie świadczą o tym, że przyroda w znac-

nym zakresie w miarę upływu czasu dostosowuje swe funkcjonowanie i zmiany do stopnia degradacji środowiska. Jednak technologie proekologiczne i ich systematyczne wdrażanie istotnie ograniczają negatywne skutki kumulacji emisji przemysłu energetycznego. Jednoznacznym wnioskiem, podkreślanym w podsumowaniu tego seminarium przez wielu jego uczestników, była pilna konieczność popularyzacji wyników kompleksowych badań w formie przystępnej dla wszystkich grup wiekowych społeczeństwa. Bardzo miłym i wzruszającym akcentem tego spotkania były wystąpienia nestorów i pionierów tych badań przed 40 laty: doc. **Stanisława Dunikowskiego** i prof. dr hab. **Alojzego Kowalkowskiego**.

Gospodarka człowieka i jej konieczny rozwój pociągają za sobą często nieodwracalne skutki w środowisku przyrodniczym. Antro-

pogeniczne przekształcenia przyrody wymagają skutecznych metod przeciwdziałania zarówno kumulacji zanieczyszczeń, jak i ograniczenia ich emisji w skali globalnej i lokalnej. Jednym z działań gospodarki decydującym o tempie i kierunkach rozwoju danego kraju jest energetyka, której emisje w istotny sposób oddziałują na lasy – ekosystemy zaliczane do lądowych układów ekologicznych o najbardziej złożonej strukturze.

Do rzadkości należą, nawet dziś nie tylko w Polsce, systematyczne, cykliczne kompleksowe i wieloletnie badania zmian ekosystemów leśnych pozostających w zasięgu oddziaływania i kumulacji emisji przemysłowych. Istotną jest w nich ciągłość analiz oraz ocen dynamiki w czasie i przestrzeni, a także czynników biotycznych oraz abiotycznych środowiska, kształtujących w takich niekorzystnych warunkach strukturę i funkcjonowanie kompleksów leśnych.

Stąd też szczególne znaczenie mają 40-letnie wieloaspektowe oceny i badania prowadzone nieprzerwanie przez Zakład Ekologii Lasu IBL na temat wpływu emisji Elektrowni „Kozienice” na środowisko leśne. Należy zaznaczyć, że jest ona największą w Polsce, a niebawem i w skali Europy, elektrownią opalaną węglem kamiennym.

Punktem wyjścia do tych analiz było wyznaczenie i oznakowanie w terenie stałych 24, jednohektarowych powierzchni badawczych oraz rejestracja stanu wyjściowego środowiska leśnego, tzw. stanu zerowego, czyli jeszcze przed uruchomieniem Elektrowni. Fakt takiego ujęcia szczegółowych i kompleksowych badań ma szczególną wartość praktyczną, ze względu na analizę tempa i kierunków zmian poszczególnych komponentów ekosystemów leśnych na tle zmian technologii i podejmowanych działań proekologicznych wprowadzanych w kolejnych dziesięcioleciach przez tą Elektrownię.

Na stałych powierzchniach badawczych rosną ubogie bory sosnowe okreśiane jako „kadłubowa” postać boru świeżego.

